

Δεξιότητες στη Μαιευτική Φροντίδα

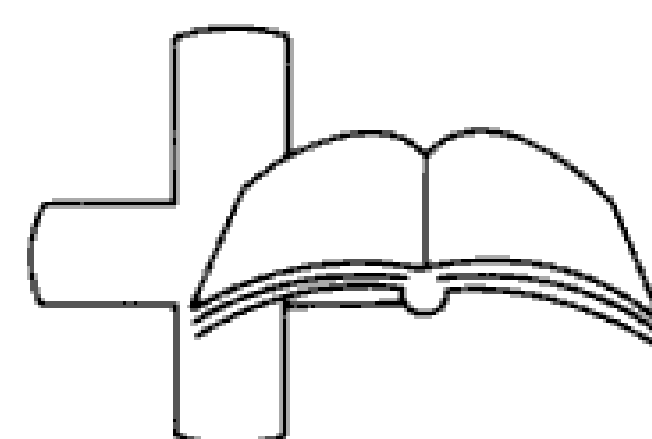
ΤΡΙΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ruth Johnson • Wendy Taylor

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

• Λυκερίδου Αικατερίνη • Γουρουντή Κλεάνθη • Μωραΐτου Μάρθα

Ιατρικές Εκδόσεις
Λαγός Δημήτριος

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ
ΣΤΗ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ
ΦΡΟΝΤΙΔΑ

ΕΥΔΟΞΟΣ

2013

Τρίτη έκδοση

Δεξιότητες στη Μαιευτική Φροντίδα

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Αρ. εισ. 82446

Μετάφραση

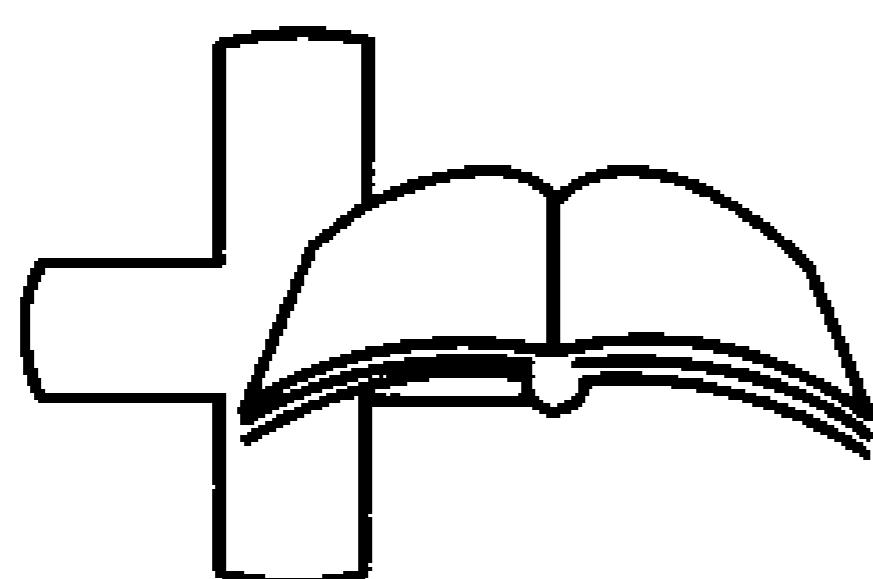
Λυκερίδου Αικατερίνη
Γουρουντή Κλεάνθη

Επιμέλεια

Λυκερίδου Αικατερίνη
Καθηγήτρια Τμήματος Μαιευτικής ΤΕΙ Αθήνας

Γουρουντή Κλεάνθη
*Καθηγήτρια Εφαρμογών (γ.δ.)
Τμήματος Μαιευτικής ΤΕΙ Αθήνας*

Μωραΐτου Μάρθα
*Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Τμήματος Μαιευτικής Αλεξάνδρειο ΤΕΙ Θεσ/νίκης*

Ιατρικές Εκδόσεις
Λαγός Δημήτριος

Πόντου 8, Ιλίσια Τηλ. 210 7779 684 Fax. 210 7480 298

**CHURCHILL
LIVINGSTONE
ELSEVIER**

© 2010, Elsevier Limited. All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the Publisher. Details on how to seek permission, further information about the Publisher's permissions policies and our arrangements with organizations such as the Copyright Clearance Center and the Copyright Licensing Agency, can be found at our website: www.elsevier.com/permissions.

This book and the individual contributions contained in it are protected under copyright by the Publisher (other than as may be noted herein).

First published 2000
Second edition 2006
Third edition 2010

ISBN 9780702031465

British Library Cataloguing in Publication Data

A catalogue record for this book is available from the British Library.

Library of Congress Cataloging in Publication Data

A catalog record for this book is available from the Library of Congress.

Notices

Knowledge and best practice in this field are constantly changing. As new research and experience broaden our understanding, changes in research methods, professional practices, or medical treatment may become necessary.

Practitioners and researchers must always rely on their own experience and knowledge in evaluating and using any information, methods, compounds, or experiments described herein. In using such information or methods they should be mindful of their own safety and the safety of others, including parties for whom they have a professional responsibility.

With respect to any drug or pharmaceutical products identified, readers are advised to check the most current information provided (i) on procedures featured or (ii) by the manufacturer of each product to be administered, to verify the recommended dose or formula, the method and duration of administration, and contraindications. It is the responsibility of practitioners, relying on their own experience and knowledge of their patients, to make diagnoses, to determine dosages and the best treatment for each individual patient, and to take all appropriate safety precautions.

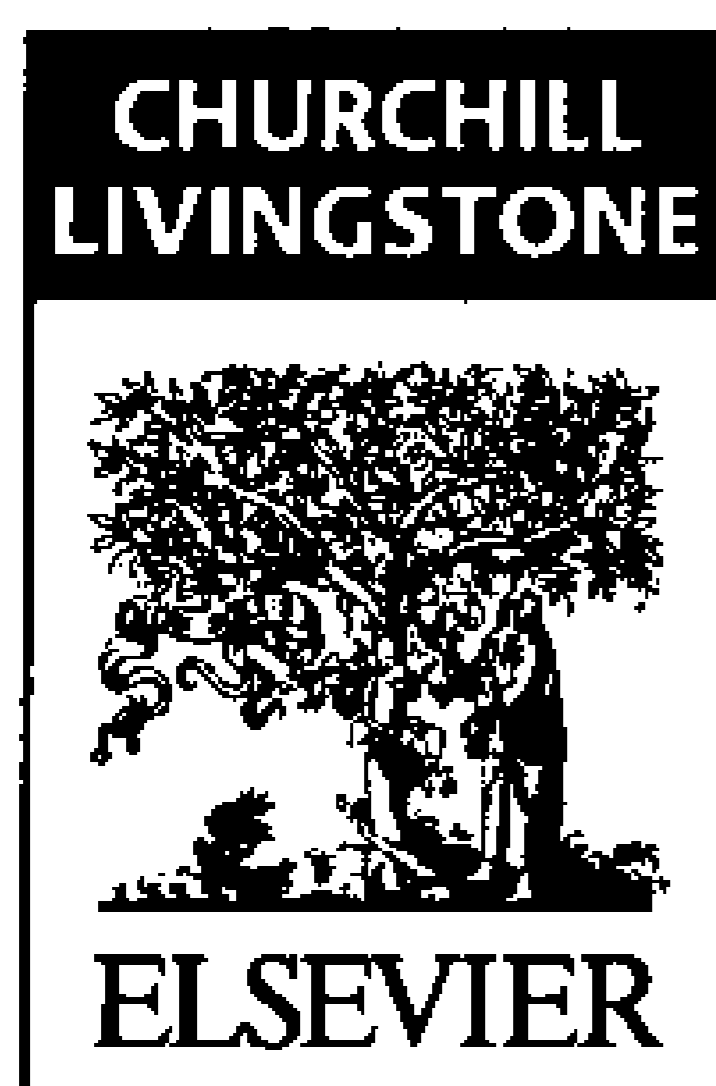
To the fullest extent of the law, neither the Publisher nor the authors, contributors, or editors, assume any liability for any injury and/or damage to persons or property as a matter of products liability, negligence or otherwise, or from any use or operation of any methods, products, instructions, or ideas contained in the material herein.

Skills for Midwifery Practice

Third Edition

Ruth Johnson (now Bowen) BA (Hons) RGN RM
Clinical Midwife; Formerly Senior
Lecturer Midwifery, University of
Hertfordshire, Hatfield, UK

Wendy Taylor BSc (Hons) MSc RN RM
Clinical Midwife, Whangarei,
New Zealand; Formerly Senior Lecturer
Midwifery, University of Hertfordshire,
Hatfield, UK

Edinburgh London New York Oxford Philadelphia St Louis Sydney Toronto 2010

ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΛΑΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΠΟΝΤΟΥ 8

115 28 Ιλίσια - Αθήνα

Τηλ.: 210 77 79 684

Fax: 210 74 80 298

Email: dlagos@otenet.gr

ISBN: 978-960-7875-56-3

Copyright 2012 για την ελληνική έκδοση **ΛΑΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ,**
Πόντου 8, Αθήνα

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή όλου ή μέρους του παρόντος με οποιοδήποτε μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο μέσο και σε οποιαδήποτε μορφή χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Πρόλογος Αγγλικής Έκδοσης

Σας καλοσωρίζουμε στην τρίτη έκδοση αυτού του βιβλίου. Κάθε φορά αποτελεί για εμάς έκπληξη, όταν προχωρούμε σε μια νέα έκδοση, ο όγκος των νέων δεδομένων που έχουν δημοσιευθεί και ακόμα περισσότερο το πλήθος των εργασιών που ακόμα βρίσκονται σε εξέλιξη. Πάρα πολλές φορές έχουμε ενθαρρύνει τους αναγνώστες μας να αναζητήσουν επιπλέον πληροφορίες σε μελέτες οι οποίες πρόκειται σε δημοσιευθούν στο κοντινό μέλλον. Η ελπίδα μας είναι ότι με τον τρόπο αυτό βελτιώνεται το επίπεδο της πρακτικής αυτών που ασχολούνται με την φροντίδα των γυναικών, των νεογνών και των οικογενειών τους. Ως μαίες και ως εκπαιδευτές, ελπίζουμε ότι οι μαίες θα είναι σε θέση να αντλούν χαρά και ευχαρίστηση από τη δουλειά τους, αναγνωρίζοντας τη σημασία της συνεισφοράς τους τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Πιστεύουμε ότι αυτό το σύγγραμμα επικουρεί αυτό μας τον σκοπό, τόσο όσον αφορά στο Ηνωμένο Βασίλειο όσο και σε άλλα μέρη του κόσμου.

Όπως και σε παλαιότερες εκδόσεις, αναφερόμαστε στην συνεισφορά όλων των μαίων ανεξαρτήτως φύλου. Ωστόσο για λόγους απλότητας, στο σύγγραμμα αυτό οι μαίες θεωρούνται θηλυκού γένους και τα παιδιά αρσενικού. Επίσης γνωρίζουμε ότι υπάρχουν πολλές επιπλέον ικανότητες που απαιτείται να διαθέτει και να αξιοποιεί μια μαία από αυτές που απαριθμούνται εδώ. Ορισμένες από αυτές απλώς αφήνεται να εννοηθούν αντί να γίνεται εκτενής αναφορά σε αυτές π.χ. η επικοινωνία. Επίσης υπάρχουν συχνές προτροπές προς τη μαία ώστε αυτή να λαμβάνει «ενημερωμένη συγκατάθεση», καθώς με αυτόν τον τρόπο αποτυπώνεται η σημασία της σωστής επικοινωνίας με τη γυναίκα/γονείς έτσι ώστε να τους επιτρέπεται να λαμβάνουν αποφάσεις μετά την πλήρη, ανοικτή και ειλικρινή παρουσίαση των περιστάσεων από τη μαία.

Οι εκπαιδευόμενες μαίες μπορούν να φέρουν εις πέρας πολλές από τις διαδικασίες που περιγράφονται στο κείμενο, πράγμα που θα πρέπει ωστόσο να γίνεται υπό την επίβλεψη και καθοδήγηση κατάλληλα εκπαιδευμένων συναδέλφων τους. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην περίπτωση που προτείνουμε τη σωστή καταγραφή των δεδομένων ή την «καταγραφή και την κατάλληλη ενέργεια στη συνέχεια». Στην τελευταία περίπτωση δράσης της μαίας ανάλογα με την εκάστοτε περίπτωση, την ευθύνη για το αποτέλεσμα φέρει αποκλειστικά η ίδια και γι' αυτό το λόγο είναι σημαντικό να στηρίζεται στις γνώσεις, στην εμπειρία και στα εκάστοτε τοπικά και εθνικά πρωτόκολλα.

Πιστεύουμε ότι η μελέτη και η αξιοποίηση των πληροφοριών αυτού του συγγράματος θα γίνει ευχάριστα, στον ίδιο βαθμό που προσέφερε σε εμάς ευχαρίστηση η συγγραφή του, ενώ ελπίζουμε ότι ταυτόχρονα θα αποτελέσει πρόκληση για την πρακτική σας έτσι ώστε να την αναβαθμίσει ακόμα περισσότερο!

Ruth Johnson
(now Bowen)
Wendy Taylor

Ευχαριστίες

Οι συγγραφείς θα ήθελαν να ευχαριστήσουν τις οικογένειες και τους φίλους τους για την υποστήριξή τους. Η Ruth Bowen τους: Robbie, Hannah Daniel, Jean και Harold και η Wendy Taylor τους: Ian, Ann, John και Jade.

Επίσης θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε για την επαγγελματική και τεχνική υποστήριξη που μας προσέφεραν, το προσωπικό των νοσοκομείων του Calderdale και Huddersfield (NHS): τους Stephen Rowley και Patricia Fernandes στο ANTT, Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο του Κολλεγίου του Λονδίνου· την Dr Suzanne Colson από το Πανεπιστήμιο Christ Church του Canterbury· τις Carole McMurray και Mairi McCubbin στην Elsevier· και για τις φωτογραφικές του ικανότητες των Ian Taylor ο οποίος παρείχε φωτογραφίες οι οποίες αποτέλεσαν τη βάση για πολλές από τις εικόνες αυτού του βιβλίου.

Πρόλογος Ελληνικής Έκδοσης

Η πρόοδος και η εξέλιξη της τεχνολογίας προσθέτουν συνεχώς νέες τεχνικές διάγνωσης και αποτελεσματικότερης φροντίδας υγείας μητέρας και νεογνού.

Στόχος αυτής της έκδοσης είναι να εφοδιάσει τον κάθε αναγνώστη με όλες αυτές τις εξειδικευμένες γνώσεις που απαιτεί η σύγχρονη μαιευτική πρακτική.

Η ενδεδειγμένη περιγραφή κάθε δεξιότητας και η χρήση κριτικού τρόπου σκέψης, κατατάσσει την παρούσα έκδοση μοναδικό βοήθημα για κάθε Μαία / τή.

Επιπλέον, το πλούσιο φωτογραφικό υλικό, συμπληρώνει και αποσαφηνίζει με τον καλύτερο τρόπο την κατανόηση της κάθε δεξιότητας.

Θερμές ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλαν στο άρτιο αποτέλεσμα αυτού του βιβλίου.

Λυκερίδου Αικατερίνη

Περιεχόμενα

Κεφ. 1	<i>Αρχές κοιλιακής ψηλάφησης κατά την κύηση και τον τοκετό.....</i>	<i>1</i>
Κεφ. 2	<i>Αρχές της κοιλιακής ψηλάφησης: περίοδος λοχείας.....</i>	<i>23</i>
Κεφ. 3	<i>Εκτίμηση των ζωτικών σημείων της μητέρας και του νεογνού: μέτρηση της θερμοκρασίας.....</i>	<i>29</i>
Κεφ. 4	<i>Αξιολόγηση των ζωτικών σημείων της μητέρας και του νεογνού: μέτρηση του σφυγμού.....</i>	<i>47</i>
Κεφ. 5	<i>Εκτίμηση των ζωτικών σημείων της μητέρας και του νεογνού: μέτρηση της πίεσης.....</i>	<i>57</i>
Κεφ. 6	<i>Εκτίμηση των ζωτικών σημείων της μητέρας και του νεογνού: εκτίμηση της αναπνοής.....</i>	<i>75</i>
Κεφ. 7	<i>Εκτίμηση των ζωτικών σημείων της μητέρας και του νεογνού: νευρολογική εκτίμηση.....</i>	<i>83</i>
Κεφ. 8	<i>Αρχές ελέγχου λοιμώξεων: βασικές προφυλάξεις.....</i>	<i>89</i>
Κεφ. 9	<i>Αρχές ελέγχου λοιμώξεων: υγιεινή των χεριών.....</i>	<i>97</i>
Κεφ. 10	<i>Αρχές ελέγχου λοιμώξεων: αρχές αντισηψίας.....</i>	<i>105</i>
Κεφ. 11	<i>Αρχές ελέγχου λοιμώξεων: λήψη επιχρισμάτων.....</i>	<i>113</i>
Κεφ. 12	<i>Αρχές υγιεινής: η γυναίκα.....</i>	<i>119</i>
Κεφ. 13	<i>Αρχές υγιεινής: το νεογνό.....</i>	<i>129</i>
Κεφ. 14	<i>Αρχές διαχείρισης της απέκκρισης: ούρηση και καθετηριασμός κύστης.....</i>	<i>145</i>
Κεφ. 15	<i>Αρχές διαχείρισης της απέκκρισης: ανάλυση ούρων.....</i>	<i>161</i>
Κεφ. 16	<i>Αρχές διαχείρισης της απέκκρισης: κένωση του εντέρου.....</i>	<i>169</i>
Κεφ. 17	<i>Αρχές διαχείρισης της απέκκρισης: λήψη δειγμάτων ούρων και κοπράνων.....</i>	<i>173</i>

Κεφ. 18	<i>Αρχές χορήγησης φαρμάκων: νομικά ζητήματα, φαρμακοκινητική και αναφυλαξία.....</i>	<i>181</i>
Κεφ. 19	<i>Αρχές χορήγησης φαρμάκων: χορήγηση από του στόματος.....</i>	<i>195</i>
Κεφ. 20	<i>Αρχές χορήγησης φαρμάκων: τεχνική ένεσης.....</i>	<i>201</i>
Κεφ. 21	<i>Αρχές χορήγησης φαρμάκων: κοιλιακή χορήγηση (per vaginam P.V.).....</i>	<i>211</i>
Κεφ. 22	<i>Αρχές χορήγησης φαρμάκων: χορήγηση φαρμάκων από το ορθό.....</i>	<i>217</i>
Κεφ. 23	<i>Αρχές χορήγησης φαρμάκων: ενδοφλέβια χορήγηση φαρμάκων.....</i>	<i>223</i>
Κεφ. 24	<i>Αρχές χορήγησης φαρμάκων: εισπνεόμενη αναλγησία (Entonox®).....</i>	<i>231</i>
Κεφ. 25	<i>Αρχές χορήγησης φαρμάκων: επισκληρίδιος αναλγησία.....</i>	<i>235</i>
Κεφ. 26	<i>Αρχές χορήγησης φαρμάκων: διαδερμικός ηλεκτρικός νευρικός ερεθισμός.....</i>	<i>247</i>
Κεφ. 27	<i>Εφαρμογή μαιευτικών τεχνικών: βέλτιστη εμβρυϊκή θέση.....</i>	<i>251</i>
Κεφ. 28	<i>Εφαρμογή μαιευτικών τεχνικών: χρήση του κολποσκοπίου. ....</i>	<i>259</i>
Κεφ. 29	<i>Εφαρμογή των μαιευτικών τεχνικών: ρήξη των μεμβρανών.....</i>	<i>263</i>
Κεφ. 30	<i>Δεξιότητες κατά τον τοκετό: ζητήματα του πρώτου σταδίου.....</i>	<i>267</i>
Κεφ. 31	<i>Δεξιότητες κατά τον τοκετό: ζητήματα δεύτερου σταδίου.....</i>	<i>283</i>
Κεφ. 32	<i>Δεξιότητες κατά τον τοκετό: ζητήματα τρίτου σταδίου.....</i>	<i>295</i>
Κεφ. 33	<i>Δεξιότητες κατά τον τοκετό: εξέταση του πλακούντα.....</i>	<i>313</i>
Κεφ. 34	<i>Δεξιότητες κατά τον τοκετό: η αποκατάσταση του περινέου.....</i>	<i>321</i>
Κεφ. 35	<i>Δεξιότητες κατά τον τοκετό: διαχείριση του τοκετού στο σπίτι.....</i>	<i>339</i>
Κεφ. 36	<i>Δεξιότητες κατά τον τοκετό: διαχείριση της γέννησης στο νερό.....</i>	<i>349</i>
Κεφ. 37	<i>Εκτίμηση του νεογνού: εκτίμηση κατά τη γέννηση.....</i>	<i>357</i>
Κεφ. 38	<i>Η εκτίμηση του νεογνού: η καθημερινή εξέταση.....</i>	<i>367</i>
Κεφ. 39	<i>Η εκτίμηση του νεογνού: η λήψη τριχοειδικού δείγματος αίματος.....</i>	<i>375</i>

Κεφ. 40	<i>Η εκτίμηση του νεογνού: η αναπτυξιακή δυσπλασία των ισχίων.....</i>	<i>385</i>
Κεφ. 41	<i>Οι αρχές της βρεφικής διατροφής: ο θηλασμός.....</i>	<i>393</i>
Κεφ. 42	<i>Αρχές της διατροφής του νεογνού: σίτιση με κούπα.....</i>	<i>401</i>
Κεφ. 43	<i>Αρχές της βρεφικής διατροφής: αποστείρωση του εξοπλισμού της σίτισης.....</i>	<i>405</i>
Κεφ. 44	<i>Αρχές της βρεφικής διατροφής: χορήγηση γάλακτος σε σκόνη.....</i>	<i>411</i>
Κεφ. 45	<i>Αρχές της διατροφής του νεογνού: ρινογαστρική σίτιση.....</i>	<i>417</i>
Κεφ. 46	<i>Αρχές φλεβοπαρακέντησης και ενδοφλέβιας θεραπείας: φλεβοπαρακέντηση της μητέρας.....</i>	<i>425</i>
Κεφ. 47	<i>Αρχές φλεβοπαρακέντησης και ενδοφλέβιας θεραπείας: καθετηριασμός φλέβας.....</i>	<i>433</i>
Κεφ. 48	<i>Αρχές φλεβοπαρακέντησης και ενδοφλέβιας θεραπείας: ενδοφλέβια έγχυση.....</i>	<i>443</i>
Κεφ. 49	<i>Αρχές φλεβοπαρακέντησης και ενδοφλέβιων εγχύσεων: μετάγγιση αίματος.....</i>	<i>453</i>
Κεφ. 50	<i>Αρχές μετακίνησης των ασθενών.....</i>	<i>463</i>
Κεφ. 51	<i>Αρχές περιεγχειρητικών δεξιοτήτων.....</i>	<i>475</i>
Κεφ. 52	<i>Αρχές αντιμετώπισης τραυμάτων: επούλωση και γενική φροντίδα.....</i>	<i>487</i>
Κεφ. 53	<i>Αρχές διαχείρισης καταστάσεων περιορισμένης κινητικότητας: φροντίδα των περιοχών που υφίστανται πίεση.....</i>	<i>503</i>
Κεφ. 54	<i>Αρχές διαχείρισης καταστάσεων περιορισμένης κινητικότητας: πρόληψη των θρομβοεμβολικών επεισοδίων.....</i>	<i>513</i>
Κεφ. 55	<i>Οι αρχές της καρδιοαναπνευστικής αναζωογόνησης: η ανάνηψη της μητέρας.....</i>	<i>521</i>
Κεφ. 56	<i>Οι αρχές της καρδιοαναπνευστικής ανάνηψης: η ανάνηψη του νεογνού.....</i>	<i>535</i>

ISBN: 978-960-7875-56-3